

JOINT STATEMENT ON THE HISTORIC ENVIRONMENT IN THE NATIONAL PARKS OF ENGLAND, SCOTLAND AND WALES

1. Parties

This Joint Statement is a declaration of intent made on behalf of Cadw, Natural Resources Wales, Historic England, Historic Environment Scotland, the National Park Authorities*, Natural England, the Royal Commission on the Ancient and Historical Monuments of Wales, and Scottish Natural Heritage. Each of these organisations has some statutory responsibility for, or interests in, the historic environment in National Parks.

* Every reference here to National Parks implicitly includes The Broads.

2. Purpose of this Joint Statement

This Joint Statement is an expression of the shared commitment of the signatories to further the sustainable management, public understanding, access to, and enjoyment of the cultural heritage of National Parks, by all appropriate means.

The delivery of the statement will achieve measurable benefits for the historic environment and forward the purposes of the signatories.

3. Preamble

The historic environment has been defined as the physical evidence that we see, understand and feel for past human activity. It is the cultural product of human interaction with nature and the evidence of all past human activity. It includes sites, monuments, landscapes, buildings, settlements and intangible heritage, as well as our appreciation and perception of them.

The co-operative work set out here is needed across the National Parks, not only in relation to statutory designations and non-statutory designations, but with regard to the whole of the cultural heritage.

Through liaison and co-ordinated programmes of work, the signatories will seek to achieve continuous improvement in the conservation and interpretation of the historic environment and cultural heritage in National Parks. It is an explicit intention that the implementation of the measures set out in this Joint Statement will further the securing of appropriate resources, and their allocation. Periodic meetings will be held at a national level to discuss co-operative programmes and policy issues of common interest, and officers will also meet regularly to monitor progress in the measures outlined below.

4. The Agencies will:

Subject to their particular statutory roles and responsibilities,

- assist the National Park Authorities in developing objectives, strategies and policies for the historic environment;
- support National Park Authorities in the preparation of their bids for resources to pursue initiatives relevant to the historic environment;
- endeavour, as statutory consultees for relevant National Park plans, to ensure alignment between the interests of each National Park Authority;
- seek to ensure that all activities to which they are party take full account of the range of National Park and historic environment interests, and provide for appropriate liaison with voluntary bodies;
- develop and disseminate good practice in relation to the sustainable management of the historic environment;
- promote historic environment elements in education, access and interpretation programmes in National Parks.

5. National Park Authorities will:

- ensure access to expertise in the understanding and management of the historic environment;
- seek to maintain access to this expertise and, where possible, enhance the level of provision;
- ensure that any resources and procedures used to benefit the historic environment comply fully with appropriate professional standards;
- ensure the role of these members of staff or the equivalent resources will include the enhancement of public understanding of the historic environment of the National Park, the furtherance of the sustainable management of the historic environment, and participation in appropriate interdisciplinary teams;
- aim to produce a regular review or summary of relevant work undertaken in each Park on the state of the historic environment in each National Park, as a contribution to the measurement of the extent to which the objectives of the National Park Authority are being achieved.

6. The Agencies and National Park Authorities will:

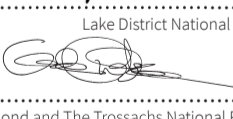
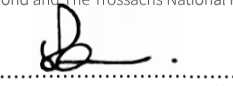

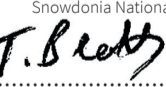

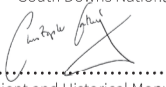

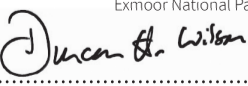
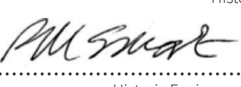
- collaborate in research to further understanding, access and enjoyment of the historic environment;
- develop and maintain accessible data relating to the historic environment;
- explore ways to enhance the capacity of the National Park Authorities to secure better understanding, conservation, management and interpretation of the historic environment;
- arrange for officers to meet periodically to discuss and to monitor the development and implementation of cooperative programmes;
- encourage staff to broaden their experience of the wider aspects of National Park planning and management, especially the historic environment interests and recreational purposes of National Parks. Actively consider the secondment of staff between heritage agencies and the National Park Authorities in the furtherance of joint interests.
- collaborate in the development and testing of schemes which further the sustainable and integrated management of the historic environment.

7. Application

This Statement applies to all National Parks in England, Scotland and Wales and has effect from the date below. The Statement does not affect the statutory duties of the respective organisations and its implementation will reflect the individual circumstances of each organisation, and depends on resources being available.

The Statement will be reviewed five years after it comes into effect.

14th October 2015

					
	Brecon Beacons National Park Authority				
					
	Broads Authority				
					
	Cadw				
					
	Cairngorms National Park Authority				
					
	Dartmoor National Park Authority				
					
	Exmoor National Park Authority				
					
	Historic England				
					
	Historic Environment Scotland				

CYD-DDATGANIAD AR YR AMGYLCHEDD HANESYDDOL YM MHARCIAU CENEDLAETHOL LLOEGR, YR ALBAN A CHYMRU

1. Partion

Datganiad o fwriad yw'r Cyd-ddatganiad hwn sy'n cael ei wneud ar ran Cadw, Cyfoeth Naturiol Cymru, Historic England, Historic Environment Scotland, yr Awdurdodau Parc Cenedlaethol*, Natural England, Comisiwn Brenhinol Henebion Cymru a Scottish Natural Heritage. Mae gan bob un o'r cyrff hyn beth cyfrifoldeb statudol dros yr amgylchedd hanesyddol yn y Parciau Cenedlaethol, neu fuddiannau ynddo.

* Mae pob cyfeiriad yma at Barciau Cenedlaethol yn cynnwys The Broads.

2. Pwrpas y Cyd-ddatganiad hwn

Mynegiad yw'r Cyd-ddatganiad hwn o gyd-ymrwymiad y llofnodwyr i hyrwyddo rheolaeth gynaliadwy, dealltwriaeth gyhoeddus a mwynhad o etifeddiaeth ddiwylliannol y Parciau Cenedlaethol a mynediad iddynt, ym mhob ffordd briodol.

Bydd cyflawni'r datganiad hwn yn sicrhau buddion mesuradwy i'r amgylchedd hanesyddol ac yn hybu pwrpasau'r llofnodwyr.

3. Rhagarweiniad

Diffiniwyd yr amgylchedd hanesyddol fel y dystiolaeth ffisegol o weithgarwch dynol yn y gorffennol yr ydym yn ei gweld, ei deall a'i themlo. Cynnyrch diwylliannol rhyngweithiad dyn â natur a'r dystiolaeth o holl weithgarwch dyn yn y gorffennol ydyw. Mae'n cynnwys safleoedd, henebion, tirweddau, adeiladau, aneddiadau a threftadaeth anghyfyrrdadwy, yn ogystal â'n gwerthfawrogiad a'n canfyddiad ohonynt.

Mae angen gwneud y gwaith cydweithredol a nodir yma ar draws y Parciau Cenedlaethol, a hynny mewn perthynas â'r dreftadaeth ddiwylliannol gyfan, ac nid dynodiadau statudol ac anstatudol yn unig.

Drwy drafod â'i gilydd ac ymgymryd â rhaglenni gwaith wedi'u cydlynu, bydd y llofnodwyr yn ceisio sicrhau gwelliannau parhaus yn y gwaith o ddiogelu a dehongli'r amgylchedd hanesyddol a threftadaeth ddiwylliannol yn y Parciau Cenedlaethol. Mae'n fwriad penodol y bydd gweithredu'r mesurau a nodir yn y Cyd-ddatganiad hwn yn hybu sicrhau adnoddau priodol a dyrannu'r adnoddau hynny. Cynhelir cyfarfodydd o bryd i'w gilydd ar y lefel genedlaethol i drafod rhaglenni cydweithredol a materion polisi sydd o ddiddordeb i bob corff, a bydd swyddogion yn cyfarfod yn rheolaidd hefyd i fonitro cynnydd gyda'r mesurau a amlinellir isod.

4. Bydd yr Asiantaethau yn:

Yn amodol ar eu rolau a'u cyfrifoldebau statudol penodol,

- cynorthwyo'r Awdurdodau Parc Cenedlaethol i ddatblygu amcanion, strategaethau a pholisïau ar gyfer yr amgylchedd hanesyddol;
- helpu'r Awdurdodau Parc Cenedlaethol i baratoi eu cynigion ar gyfer adnoddau i fwrw ymlaen â chynlluniau sy'n berthnasol i'r amgylchedd hanesyddol;
- ymdrechu, fel ymgynghoreion statudol ar gyfer cynlluniau perthnasol y Parciau Cenedlaethol, i sicrhau bod buddiannau pob Awdurdod Parc Cenedlaethol yn gyson â'i gilydd;
- ceisio sicrhau bod yr holl weithgareddau y maent hwy'n rhan ohonynt yn cymryd i ystyriaeth yr amrywiaeth lawn o fuddiannau'r Parciau Cenedlaethol a'r amgylchedd hanesyddol, ac yn darparu ar gyfer cysylltu priodol â chyrrff gwirfoddol;

- datblygu a lledaenu arfer da mewn perthynas â rheoli'r amgylchedd hanesyddol mewn ffordd gynaliadwy;
- hyrwyddo elfennau o'r amgylchedd hanesyddol mewn rhaglenni addysg, mynediad a dehongli yn y Parciau Cenedlaethol.

5. Bydd yr Awdurdodau Parc Cenedlaethol yn:

- sicrhau bod arbenigedd ar gael i hybu deall a rheoli'r amgylchedd hanesyddol;
- ceisio cynnal mynediad i'r arbenigedd hwn a, lle bo modd, gwella'r lefel o ddarpariaeth;
- sicrhau bod unrhyw adnoddau a gweithdrefnau a ddefnyddir er lles yr amgylchedd hanesyddol yn cydymffurfio'n llawn â'r safonau proffesiynol priodol;
- sicrhau y bydd rôl yr aelodau staff hyn neu'r adnoddau cyfwerth yn cynnwys gwella dealltwriaeth y cyhoedd o amgylchedd hanesyddol y Parciau Cenedlaethol, hybu rheoli'r amgylchedd hanesyddol mewn ffordd gynaliadwy, a chymryd rhan mewn timau rhyngddisgyblaethol priodol;
- amcanu at gynhyrchu adolygiad neu grynodedd rheolaidd o waith perthnasol a wnaed ar gyflwr yr amgylchedd hanesyddol ym mhob Parc Cenedlaethol, fel cyfraniad at fesur i ba raddau y mae amcanion Awdurdod y Parc Cenedlaethol yn cael eu cyflawni.

6. Bydd yr Asiantaethau a'r Awdurdodau Parc Cenedlaethol yn:

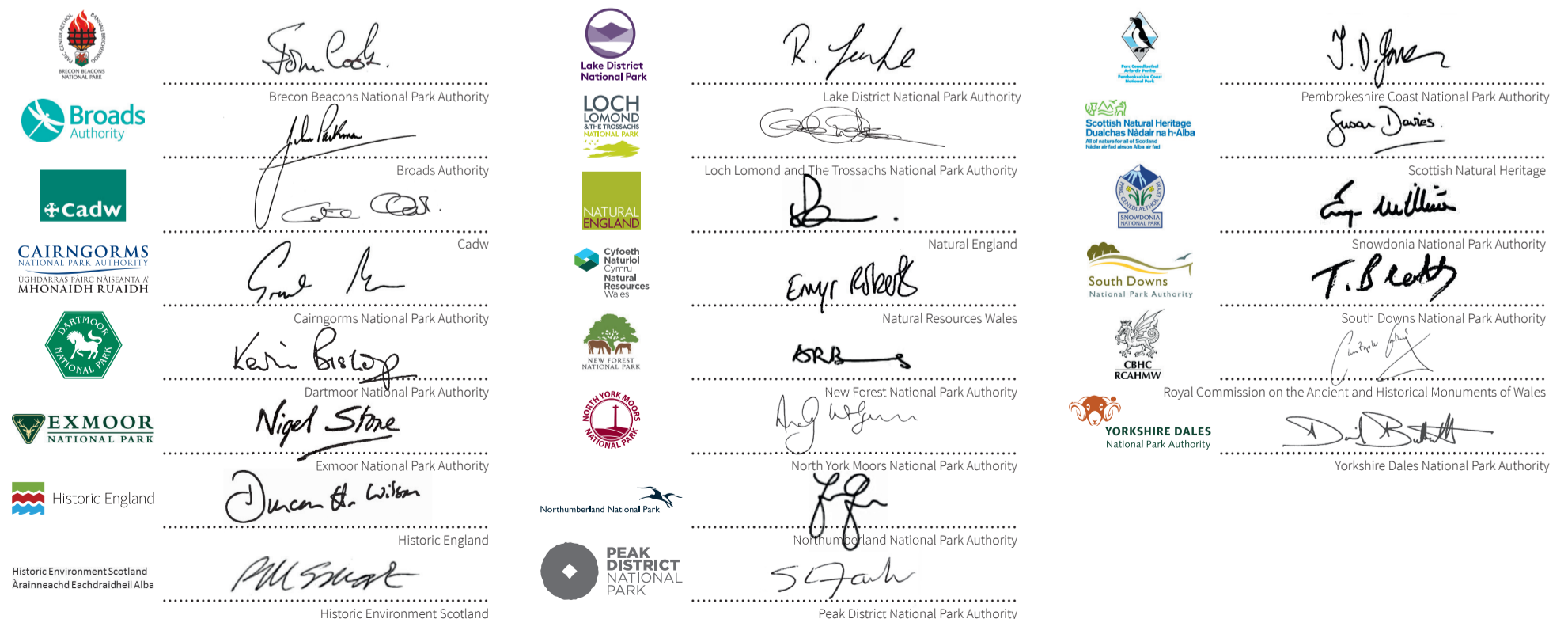
- gwneud gwaith ymchwil ar y cyd i hybu dealltwriaeth a mwynhad o'r amgylchedd hanesyddol a mynediad iddo;
- datblygu a chynnal data hygyrch yn ymwneud â'r amgylchedd hanesyddol;
- ystyried ffyrdd o gynyddu gallu'r Awdurdodau Parc Cenedlaethol i sicrhau bod yr amgylchedd hanesyddol yn cael ei ddeall, ei ddiogelu, ei reoli a'i ddehongli'n well;
- trefnu i swyddogion gyfarfod yn rheolaidd i drafod a monitro datblygu a gweithredu rhaglenni cydweithredol;
- annog staff i ehangu eu profiad o agweddau ehangach ar gynllunio a rheoli yn y Parciau Cenedlaethol, yn enwedig buddiannau amgylchedd hanesyddol a dibenion hamdden y Parciau Cenedlaethol. Rhoi ystyriaeth i secondiadau staff rhwng asiantaethau treftadaeth a'r Awdurdodau Parc Cenedlaethol er mwyn hybu buddiannau a rennir.
- cydweithio i ddatblygu a phrofi cynlluniau sy'n hybu rheoli'r amgylchedd hanesyddol mewn ffordd gynaliadwy ac integredig.

7. Perthnasedd

Mae'r Datganiad hwn yn berthnasol i holl Barciau Cenedlaethol Lloegr, yr Alban a Chymru ac mae'n dod i rym ar y dyddiad isod. Nid yw'r Datganiad yn effeithio ar ddyletswyddau statudol y cyrff unigol a bydd gweithredu'r Datganiad yn adlewyrchu amgylchiadau unigol pob corff, ac yn dibynnu ar yr adnoddau sydd ar gael.

Bydd y Datganiad yn cael ei adolygu bum mlynedd ar ôl iddo ddod i rym.

14eg o Hydref 2015

CO-AITHRIS AIR AN ÀRAINNEACHD EACHDRAIDHEIL ANN AM PÀIRCEAN NÀISEANTA SHASAINN, NA H-ALBA AGUS NA CUIMRIGH

1. Buidhnean

'S e foillseachadh aithris-rùn a tha anns a' Cho-aithris seo as leth Cadw, Stòras Nàiseanta na Cuimrigh, Sasann Eachdraidheil, Àrainneachd Eachdraidheil na h-Alba, Ùghdarrasan nam Pàircean Nàiseanta*, Sasann Nàdarra, An Coimisean Rìoghail air Carraighean Àrsaidh is Eachdraidheil na Cuimrigh, agus Dualchas Nàdarra na h-Alba. Tha tomhais de dhleasanachas reachdail, no ùidh, aig gach buidheann dhiubh anns an àrainneachd eachdraidheil ann am Pàircean Nàiseanta.

*Tha Na Broads fillte a-staigh anns gach iomradh air Pàircean Nàiseanta an seo.

2. Adhbhar a' Cho-aithris seo

Tha a' Cho-aithris seo a' cur an cèill an dealas a tha aig na buidhnean a tha air an ainm a chur ris airson riaghladh seasmhach, tuigse phoblach, cothrom fhaighinn air, agus tlachd fhaighinn à dualchas cultarail Phàircean Nàiseanta adhartachadh, anns a h-uile dòigh iomchaidh.

Coileanadh lìbhrigeadh na h-aithris buannachdan a ghabhas tomhais dhan àrainneachd eachdraidheil agus adhartachadh e adhbharan nam buidhnean a chur ainm ris.

3. Ro-ràdh

Tha an àrainneachd eachdraidheil air a bhith air a mìneachadh mar an fhianais fhiosaigeach a chì sinn, a thuigeas sinn agus dha bheil faireachdainnean againn a thaobh gnìomhachd dhaoine san àm a dh'fhalbh. 'S e th' ann an toradh cultarail a thàinig à eadar-obrachadh dhaoine agus nàdar agus gach fianais a th' ann air gnìomhachd dhaoine san àm a dh'fhalbh. Tha e a' gabhail a-steach làraich, carraighean, seallaidhean-tìre, togalaichean, tuineachaidhean agus dualchas do-bheantainn, a bharrachd air an luach a tha sinn a' cur orra agus an sealladh a th' againn orra.

Tha feum air an obair cho-obrachail a tha air a chur sìos an seo thairis air na Pàircean Nàiseanta, chan ann a-mhàin an co-cheangal ri ainmeachaidhean reachdail agus ainmeachaidhean neo-reachdail, ach a thaobh iomlanachd an dualchais chultarail.

Tro cheanglaichean agus prògraman obrach co-òrdanaichte, bithidh iadsan a chur ainm ris ag amas air leasachadh leantainneach a thoirt air glèidhteachas agus eadar-mhìneachadh na h-àrainneachd eachdraidheil agus an dualchais chultarail ann am Pàircean Nàiseanta. Tha e na amas soilleir gun cuidich cur an gnìomh nan ceumannan a th' anns a' Cho-aithris seo le stòrasan iomchaidh a bhuanachadh, agus an riarachadh. Thèid coinneamhan aig ìre nàiseanta a chumail bho àm gu àm airson beachdachadh air prògraman co-obrachaidh agus cuspairean poileasaidh as a bheil ùidh coitcheann, agus coinnichidh oifigearan gu cunbhalach airson sùil a chumail air adhartas a thaobh nan ceumannan air a bheil cunntas gu h-iseal.

4. Na Buidhnean

Umhail do an suidheachaidhean agus an dleasanachas reachdail fa leth,

- bheir iad cuideachadh do dh' Ùghdarrasan nam Pàircean Nàiseanta ann a bhith leasachadh amasan, ro-innleachdan agus poileasaidhean airson an àrainneachd eachdraidheil.
- bheir iad taic do dh' Ùghdarrasan nam Pàircean Nàiseanta ann a bhith deasachadh iarrtasan airson stòrasan a leigeas leotha iomairtean a' buntainn ris an àrainneachd eachdraidheil a chur air dòigh;
- mar bhuidhnean co-chomhairleachaidh reachdail airson phlanaichean buntainneach Phàircean Nàiseanta nì iad oidhirp gus dèanamh cinnteach gu bheil ùidhean gach Ùghdarras Pàirce Nàiseanta a' freagairt air a chèile;
- feuchaidh iad ri dèanamh cinnteach gu bheil gach gnìomhachd anns a bheil iad an sàs a' gabhail làn ealla ris an fharsaingeachd ùidhean a tha aig Pàircean Nàiseanta agus àrainneachdan eachdraidheil, agus cuiridh iad air dòigh ceanglaichean iomchaidh ri buidhnean saor-thoileach;

- leasaichidh agus sgaoilidh iad deagh chleachdaidhean ann an dàimh ri riaghladh seasmhach na h-àrainneachd eachdraidheil;
- cuiridh iad air adhart eileamaidean den àrainneachd eachdraidheil ann am prògraman foghlaim, ruigsinneachd agus eadar-mhìneachaidh ann am Pàircean Nàiseanta.

5. Ùghdarrasan Phàircean Nàiseanta

- Nì iad cinnteach gum bi cothrom air ealantas a thaobh tuigse agus riaghladh na h-àrainneachd eachdraidheil.
- Nì iad an dìcheall gun cùm iad an cothrom seo air ealantais agus, nuair a tha e comasach, cuiridh iad ris an ìre de sholair a th'ann an-dràsta.
- Nì iad cinnteach gum bi goireasan no dòighean-obrach sam bith a thèid a chleachdadh gu buannachd na h-àrainneachd eachdraidheil aig ìre iomchaidh de phroifeiseantachd.
- Nì iad cinnteach gum bi adhartachadh tuigse a' phobaill air àrainneachd eachdraidheil a' Phàirce Nàiseanta, adhartachadh riaghladh seasmhach air an àrainneachd eachdraidheil agus com-pàirteachas ann an sgiobaidhean eadar-chuspaireil iomchaidh nam pàirt de dhreuchdan an luchd-obrach sin no ann an goireasan co-ionnan.
- Bidh iad ag amas air lèirmheas no geàrr-chunntas a dhèanamh gu cunbhalach de dh'obair buntainneach a chaidh a dhèanamh anns gach Pàirce Nàiseanta air staid na h-àrainneachd eachdraidheil, airson cuideachadh le tomhas a dhèanamh air an ìre gu bheil amasan Ùghdarras a' Phàirce Nàiseanta gan coileanadh.

6. Na Buidhnean agus Ùghdarrasan Phàircean Nàiseanta

- Co-obrachaidh iad a thaobh rannsachadh gus tuigse nas fheàrr, cothroman agus tlachd anns an àrainneachd eachdraidheil adhartachadh.
- Leasaichidh iad agus cumaidh iad suas data ruigsinneach a tha buntainn ris an àrainneachd eachdraidheil.
- Rannsaichidh iad dòighean airson piseach a thoirt air comas Ùghdarrasan nam Pàircean Nàiseanta tuigse nas fheàrr, glèidhteachas, riaghladh agus eadar-mhìneachadh na h-àrainneachd eachdraidheil a dhèanamh cinnteach.
- Cuiridh iad air dòigh gun coinnich oifigearan bho àm gu àm gus deasbad agus gus sùil a chumail air leasachadh agus cur an gnìomh prògraman co-obrachaidh.
- Misnichidh iad luchd-obrach gus barrachd eòlais fhaighinn air taobhan nas fharsaing de phlanadh agus riaghladh Phàircean Nàiseanta, gu h-àraid ùidhean a thaobh na h-àrainneachd eachdraidheil agus adhbharan cur-seachad Phàircean Nàiseanta. Beachdaichidh iad air fo-fhastadh luchd-obrach eadar bhuidhnean dualchais agus Ùghdarrasan Phàircean Nàiseanta mar dhòigh air ùidhean coitcheann adhartachadh.
- Co-obrachaidh iad ann a bhith a' leasachadh agus a' cur fo dheuchainn sgeamaichean a tha ag adhartachadh riaghladh seasmhach agus aonaichte air an àrainneachd eachdraidheil.

7. Cur an sàs

Tha a' Cho-aithris seo a' buntainn ri gach Pàirce Nàiseanta ann an Sasainn, Alba agus A' Chuimrigh, agus tha a buaidh a' tòiseachadh air a' cheann-latha gu h-iseal. Chan eil a' Cho-aithris a' toirt buaidh air na dleasanachas reachdail a tha aig gach buidheann fa leth agus tha a cur an gnìomh a-rèir suidheachaidh gach buidheann agus an urra ri stòrasan a bhith ann.

Thèid sgrùdadh a dhèanamh air a' Cho-aithris còig bliadhna bho thòisicheas a buaidh.

14mh Dàmhair 2015

